

Ympäristöluvut

Asia

Nykälänniemen saunamaailman aallonmurtajan rakentaminen, Lappajärvi

Hakija

Lappajärven kunta
Maneesintie 5
62600 Lappajärvi
Y-tunnus: 0180516-9

Sisällysluettelo

1	Perustiedot	3
1.1	Hakemuksen vireilletulo	3
1.2	Luvan hakemisen peruste	3
1.3	Toimivaltainen lupaviranomainen	3
2	Asia	3
2.1	Taustatiedot	3
2.2	Vesitaloushanke	5
2.3	Ympäristö	5
2.4	Vesistö	6
2.5	Hankkeen vaikutukset	8
2.6	Arvio syntyvistä menetyksistä ja niiden korvattavuudesta	8
2.7	Töiden aikataulu	8
3	Käsittely	9
3.1	Tiedottaminen	9
3.2	Lausunnot	9
3.3	Muistutukset ja mielipiteet	12
3.4	Selitys	12
4	Aluehallintoviraston ratkaisu	12
4.1	Vesitalouslupa	12
4.2	Lupamääräykset	13
5	Ratkaisun perustelut	15
6	Vastaus lausuntoihin	16
7	Sovelletut säännökset	16
8	Käsittelymaksu	16
9	Tiedottaminen	17
9.1	Päätös	17
9.2	Päätöksestä tiedottaminen	17
10	Muutoksenhaku	17
11	Liite	17
12	Asian käsittelijät	17

1 Perustiedot

1.1 Hakemuksen vireilletulo

Lappajärven kunta on 15.4.2024 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa hakenut lupaa aallonmurtajan rakentamiseen vesistöön Lappajärven kunnassa.

1.2 Luvan hakemisen peruste

Hanke on luvanvarainen vesilain (587/2011) 3 luvun 2 §:n perusteella.

1.3 Toimivaltainen lupaviranomainen

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on toimivaltainen lupaviranomainen vesilain 1 luvun 7 §:n 1 momentin perusteella.

2 Asia

2.1 Taustatiedot

2.1.1 Sijainti

Aallonmurtaja rakennetaan Lappajärven kunnan Nykälänniemeen, joka sijaitsee Lappajärven keskustaajamasta noin 3,5 km pohjoiseen Lappajärven pohjoisosassa.

Aallonmurtaja sijoittuu osin Kivitippu SPA Oy:n omistaman kiinteistön Kylpylä 403-403-2-204 ja osin Lappajärven kunnan omistaman kiinteistön Aquarius 403-403-2-290 edustalle järjestäytyneen osakaskunnan, *Lappajärven isojakokunnan maa- ja vesialueet ja vesijätöt*, omistamalle yhteiselle vesialueelle 403-876-1-0. Aallonmurtajalle johtava kulkuluiska/portaat sekä kulkulaituri sijoittuvat kiinteistön Aquarius 403-403-2-290 edustalle.

Hakija on sopinut hankkeen toteutuksesta kiinteistön 403-403-2-204 omistajan sekä vesialueen 403-876-1-0 omistajan kanssa. Myös korvauksista on sovittu.

2.1.2 Kaavoitus

Ympäristöministeriön 23.5.2005 vahvistamassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa Nykälänniemen alue on merkitty virkistysalueeksi (V-1). Alue on tarkoitettu virkistys- ja matkailutoiminnan solmupisteeksi, jonne voidaan sijoittaa tarkoitusta tukevia rakennuksia ja rakenteita. Lisäksi alue on

merkitty palvelujen alueeksi (p), minne saa sijoittaa myös loma-asutusta ja matkailua palvelevia toimintoja. Nykälänniemi on myös osa maakuntakaavassa osoitettua Lappajärven maisemakokonaisuutta, joka on kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue.

Uusi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on tullut voimaan Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuuston päätöksellä 17.12.2024. Päätös ei ole lainvoimainen. Uudessa maakuntakaavassa Nykälänniemi on merkitty virkistysalueeksi, matkailupalvelujen alueeksi ja maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi.

Lappajärven kunnanvaltuusto on hyväksynyt Lappajärven keskustaajaman oikeusvaikutteisen osayleiskaavan 27.6.2000. Se käsittää alueet Tarvolasta Särkiniemeen sisältäen myös Nykälänniemen alueen. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt *Keskustaajaman osayleiskaavan tarkistuksen ranta-alueilla ja eräillä osa-alueilla* 22.6.2009. Tarkistuksella osayleiskaava saatettiin oikeusvaikutteiseksi myös ranta-alueiltaan siten, että sitä voidaan käyttää MRL 72 §:n mukaisesti rakennusluvan myöntämisen perusteena. Yleiskaavassa aallonmurtajan rantakiinteistö on merkinnällä PK, yksityisten palvelujen ja hallinnon alue.

Nykälänniemen 13.12.2023 voimaan tullessa asemakaavassa (*Nykälänniemen asemakaavan muutos, laajennus ja osittainen kumoaminen*) sauna- ja maailman aallonmurtajan alue on merkitty LV-2-alueeksi, eli venevalkamaaksi, jolle saa sijoittaa aallonmurtajia, laitureita, laitteita sekä matkailua ja vapaa-aikaa palvelevia rakennuksia. Rakennukset ja rakenteet voidaan toteuttaa kiinteinä tai kelluvina. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida jätevesimääräykset, vedenpinnan korkeusvaihtelu sekä ympärivuotiset olosuhteet. Alueelle rakennettaessa on huomioitava rannan ympäristöarvot sekä rakentamisen sovittaminen ympäröivään rakentamiseen. LV-2 alueen sisälle on merkitty kolme erillistä rakennusala. rm-1 on rakennusala, jolle saa sijoittaa matkailua ja majoitustoimintaa palvelevia rakennuksia. sa-1 on rakennusala, jolle saa sijoittaa saunalautan, jonka suurin sallittu kerrosala on 60 k-m². sa-2 on rakennusala, jolle saa sijoittaa saunoja, joiden yhteenlaskettu kerrosala on max 100 k-m². Aallonmurtaja sijoittuu liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (K-1) merkityn alueen edustalle. Alueen pohjoisosassa on kaavamerkintä sm, joka tarkoittaa muinaismuistolailta rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä. Asemakaavassa on kaava-alueita koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan ennen rakentamistoimenpiteisiin ryhtymistä tulee rakennushankkeesta vastaavan varmistua siitä, ettei hanke vaaranna muinaismuistolain mukaista kiinteää muinaisjäännöstä. Alue on maakunnallisesti arvokasta maisema-alueita. Rakennusten tulee sijainniltaan ja ulkoasultaan soveltua alueen maiseman arvoihin.

2.2 Vesitaloushanke

2.2.1 Hankesuunnitelma

Hankkeessa rakennetaan aallonmurtaja saunamaailmaa varten noin 300 metriä vierasvenesatamasta pohjoiseen. Louherakenteisen aallonmurtajan pituus on noin 47 metriä. Aallonmurtajan pohjoiskyljelle rakennetaan betoni- ja puurakenteinen kulkulaituri. Hanke edistää alueen virkistyskäyttöä ja kylpyläliiketoimintaa. Aallonmurtajan tarkoitus on suojata saunamaailmaan suunniteltuja kelluvia saunoja aalloilta.

Tekninen suunnitelma on laadittu N_{2000} -korkeusjärjestelmässä ja ETRS-TM35FIN-koordinaatistossa. Ero N_{2000} -järjestelmän ja N_{60} -järjestelmän välillä on alueella +0,40 m ($N_{2000} = N_{60} + 0,4$ m).

2.2.2 Toteutettavat rakenteet

Aallonmurtajan kokonaispituus on harjan päältä mitattuna noin 47 metriä ja pohjassa noin 53 metriä. Pohjassa aallonmurtajan levein kohta on noin 25 metriä. Aallonmurtajan harjan ja järven puolen luiskan yläosa sekä aallonmurtajan järvenpuoleisen päädyn yläosa verhoillaan suurilla lohkarilla noin 1 metrin paksuudelta. Suuret lohkareet toimivat eroosiosuojana. Aallonmurtajan harja rakennetaan tasoon $N_{2000} + 72,32$ m. Aallonmurtajan pohjoissivulle rakennetaan kolme metriä leveä ja 34 metriä pitkä tasanne/kulkulaituri tasolle $N_{2000} + 71,0$ m. Tasanne/kulkulaituri on 0,6 metriä kesäaikaisen ylivedenkorkeuden ($MHW_{kesä} N_{2000} + 70,40$ m) yläpuolella. Tasanne/kulkulaituri koostuu betonilaatasta, joka on päällystetty puukannella ja laskettu murskeen päälle. Tasanteen/kulkulaiturin reunalle asennetaan teräskaide ja portit, joiden kautta tulee kulku saunalautoille.

Aallonmurtaja rakennetaan päätypenkereenä kovaan pohjaan. Pohjaa ei ruopata ennen aallonmurtajan rakentamista. Sekalouhemassa (noin 2 100 m³) painuu pehmeään pohjaan ja lähelle kovaa pohjaa tiivistäen väliin jäävää pehmeää kerrosta tiiviimmäksi. Aallonmurtajan pään mahdollinen jälkipainuma korjataan ajamalla lisää louhetta ja lohkaraita painuneelle osalle. Lohkareverhouksen massamäärä on noin 500 m³. Aallonmurtajan tasanteen päälle tuleva kulkulaituri asennetaan viimeiseksi.

2.3 Ympäristö

2.3.1 Luonnonarvot, suojelualueet ja muinaismuistot

Hankkeen vaikutusalueella ei ole pohjavesialueita, suojelualueita, lintujen pesimäalueita tai erityisiä kalojen kutualueita.

Nykälänniemen rannassa kiinteistöllä 403-403-2-100, noin 50 metrin päässä suunnitellusta aallonmurtajasta sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös Seitaharju (muinaisjäänösrekisterin kohde 403010002). Muinaisjäänös on Etelä-Pohjanmaan järvialueelle harvinainen esihistoriallinen lapinraunio (hautaröykkiö), jonka tärkeimpiin piirteisiin kuuluvat sijoittuminen vesireitin äärelle ja muinaisjäänöksen kohdalta avautuva järvimaisema.

2.4 Vesistö

2.4.1 Yleiskuvaus

Lappajärvi kuuluu Ähtävänjoen vesistöön. Järven pinta-ala keskiveden korkeudella on noin 142 km² ja keskisyvyys noin 7 m.

Lappajärveä säännöstellään Länsi-Suomen vesioikeuden 10.10.1991 antamaan päätökseen liittyvän Lappajärven ja Evijärven säännöstelysuunnitelman mukaisesti.

2.4.2 Vedenkorkeudet

Lappajärven säännöstelyn yläraja on tasolla N₂₀₀₀ +71,05 m ja alaraja tasolla N₂₀₀₀ +69,25 m. Lappajärven luusuassa sijaitsevalla Niskan säännöstelypadolla säännöstellään järven vedenkorkeuksia korkeuden N₂₀₀₀ +69,79 m yläpuolella, ja korkeuden alapuolella säännöstely tapahtuu Hanhikosken voimalaitoksella. Länsi-Suomen vesioikeuden päätöksen säännöstelysuunnitelman mukaiset vedenkorkeuden tunnusluvut ovat Lappajärvellä seuraavat:

Tunnusluku	N ₂₀₀₀ +m
HW, ylivedenkorkeus	71,05
MHW, keskiylivedenkorkeus	70,51
MW, keskivedenkorkeus	70,32
MNW, keskialivedenkorkeus	69,49
NW, alivedenkorkeus	69,33

Kesäaikaan veneilykaudella aikavälillä 1.6.–31.8. vuosina 2004–2013 Lappajärven keskimääräiset vedenkorkeudet ovat olleet seuraavat:

Tunnusluku	N ₂₀₀₀ +m
MHW _{kesä}	70,40
MNW _{kesä}	70,14

Suunnitelmissa käytetään vuotuista keskivedenkorkeutta MW sekä kesäajan veneilykauden keskiylivedenkorkeutta $MW_{\text{kesä}}$ ja keskialivedenkorkeutta $MNW_{\text{kesä}}$.

2.4.3 Vesistön tila

Lappajärvi kuuluu suuriin humusjärviin. Järven valuma-alue on laaja (1 534 km²) ja maataloutta on runsaasti. Lappajärven vedenlaatua kuvaavat kohonneet ravinne- ja a-klorofyllipitoisuudet, ruskeahko vesi, syvänteiden happiongelmat sekä syksyiset leväkukinnot. Vesienhoidon kolmannen suunnittelukauden (2022–2027) luokittelun mukaan Lappajärven ekologinen tila on tyydyttävä.

Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan vesienhoidon toimenpideohjelman vuosille 2022–2027 mukaan Luodon-Öjanjärveen laskevien vesistöjen vesienhoidon tavoitteena on vesien hyvän tilan saavuttaminen ja hyvän tilan ylläpitäminen. Lappajärvestä nousevien kalojen nousu- ja poikastuotantomahdollisuuksia on parannettava ja Lappajärven kalastoa tulee hoitaa ekologisesti ja kalataloudellisesti kestävästi.

2.4.4 Vesistön käyttö

Hankealueella ja sen läheisyydessä on muutamia venelaitureita ja vesialueella runsaasti veneilyä. Hankealueen itäpuolella, noin 250 m etäisyydellä, kulkee vilkkaasti liikennöity, Lappajärven kunnan omistama Lappajärven venereitit -niminen veneväylä.

Hankealueen läheisillä alueilla on virkistyskäyttöä, kuten hotellin uimaranta. Kalastus on tärkeä virkistyskäyttömuoto Lappajärvellä. Tärkeimmät saaliskalat ovat ahven, kuha, hauki ja kaupallisten kalastajien pyytämä särki. Lappajärveen on istutettu siikaa ja taimenta.

2.4.5 Pohja ja sedimentti

Alueella on tehty pohjatutkimus aallonmurtajan rakennuspaikalla helmikuussa 2022 mahdollisten perustamistapojen selvittämiseksi. Tutkimuspaikka kartoitettiin GPS-laitteella ja painokairauksia tehtiin hankealueen eteläpuolella sijaitsevan pienvenesataman ja saunamaailman alueella yhteensä kymmenessä pisteessä. Aallonmurtajan alueella yhdestä pisteestä (tutkimuspiste 1) otettiin kolme häiriintynyttä maanäytettä.

Tutkimuspisteiden edustamilla alueilla havaittiin järven pohjasta noin 0,2...0,4 metrin syvyydelle saakka hyvin löyhiä savikerroksia, jonka jälkeen maaperä tiivistyy hyvin tiiviiksi moreeniksi.

Tutkimuspisteessä 1 havaittiin noin 2,2 metriä syvälle järven pohjasta alaspäin ja jään pinnasta noin 3,6 metriä syvälle saakka hyvin löyhää savea.

Painokairaukset päättyivät kiviin tai kallioon noin 0,3...9,3 metrin syvyydestä jäänpinnasta tasolla $N_{2000} +70,5...+60.4$.

2.5 Hankkeen vaikutukset

Hankkeella ei ole vaikutusta vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumiseen. Hankkeen vaikutukset naapurikiinteistöille ja Lappajärven virkistyskäyttöön ovat tilapäisiä ja rajoittuvat hankealueen läheisyyteen. Työn aikana hanke rajoittaa järven virkistyskäyttöä hankealueella ja aiheuttaa lievää maisemallista haittaa kylpylän asiakkaille. Hankealueen läheisyydessä oleville kiinteistöille voi aiheutua meluhaittaa työn aikaisesta kaluston käytöstä. Haitta on tilapäinen ja rajoittuu työn toteutusajankohtaan. Hanke toteutetaan ajankohtana, jolloin alueen virkistyskäyttö on vähäistä. Valmistuttuaan hanke lisää Lappajärven virkistyskäyttömahdollisuuksia. Hanke edistää alueen virkistyskäyttöä ja kylpyläliiketoimintaa.

Hankealue ei sijaitse veneväylillä, joten vesiliikenteelle ei aiheudu työnaikaista haittaa. Hankkeella ei ole vaikutusta alueen virtaamiin ja vedenkorkeuksiin eikä vaikutusten seurantaa nähdä tarpeelliseksi.

Hakija on toimittanut hakemuksessaan esityksen lupamääräyksiä.

2.6 Arvio syntyvistä menetyksistä ja niiden korvattavuudesta

Hakemuksen mukaan rakenteiden käyttöoikeusalueiden rajojen sisäpuolelle jää maata ja vesialuetta seuraavan erittelyn mukaisesti:

RN:o	pinta-ala	vahinko 500 €/ha	vahinko 1,5 kertaiseksi korotettuna
403-403-2-204	45 m ²	2,25 €	3,38 €
403-403-2-290	75 m ²	3,75 €	5,62 €
403-876-1-0	1 680 m ²	84 €	126 €
yhteensä	1 800 m ²		135 €

Laskennallinen vahinko on vesilain mukaisesti puolitoistakertaisena korotettuna yhteensä 135 euroa. Hakija omistaa kiinteistön 403-403-2-290. Hakemukseen liitettyjen sopimusten mukaan hakija on sopinut hankkeesta kiinteistön 403-403-2-204 omistajan sekä vesialueen 403-876-1-0 omistajan kanssa. Sopimuksissa on sovittu hankkeesta maksettavista korvauksista.

2.7 Töiden aikataulu

Työt suoritetaan virkistyskäyttöajan 15.5.–31.8. ulkopuolella. Työnaikainen kulku tapahtuu kiinteistön 403-403-2-204 kautta. Työn kesto on noin 1–1,5 kuukautta.

3 Käsittely

3.1 Tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat aluehallintovirastojen verkkosivuilla (ylupa.avi.fi/) 23.8.–30.9.2024.

Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Lappajärven kunnan verkkosivuilla.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

3.2 Lausunnot

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksesta lausunnon Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat - vastuualueelta, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Liikenne- ja viestintävirastolta (Traficom), Väyläviraston sisävesiväylät -yksiköltä, Seinäjoen museoilta, Lappajärven kunnalta ja Lappajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

3.2.1 Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen lausunto

Lausunnossa on todettu seuraavaa: Lappajärven ekologinen tila on Valtioneuvoston hyväksymässä vesienhoitosuunnitelmassa (2021) luokiteltu tyydyttäväksi. Tavoite kaikissa pintavesissä on hyvä/erinomainen ekologinen tila tai hyvässä/erinomaisessa tilassa pysyminen. Tavoitetilan saavuttamista estävää toimintaa on vältettävä tai hanke toteutettava tavalla, joka aiheuttaa mahdollisimman vähän haitallisia vaikutuksia ekologiseen tilaan tai vedenlaatuun.

Täyttötöistä aiheutuu tyypillisesti veden samentumista, kun täyttömateriaali pohjaan osuessaan syrjäyttää sedimenttiä. Samentuman kesto on kuitenkin vain työnaikainen. Työn ajaksi tulee tarvittaessa asettaa silttiverho rajoittamaan samentuman leviämistä. Suodatinkankaan/silttiverhon tulee yltää pinnasta pohjaan asti, jotta se estää kiintoaineen leviämisen ja sen tulee olla paikallaan niin kauan, että aallomurtajan täyttötöiden aiheuttama samentuma on poistunut.

ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että alueelta ei ole tehty varsinaista luonnonarvojen selvitystä. Olemassa olevien paikkatietoaineistojen perusteella alueelle ei kuitenkaan sijoitu esimerkiksi huomionarvoisen lajiston havaintoja. Ranta-alueet ovat ihmistoiminnan voimakkaasti muokkamia. Alueelta tehdyn pohjatutkimuksen perusteella järven pohjassa tavaataan hyvin löyhiä savikerroksia ennen tiivistä moreenikerrosta. Edellä

olevan perusteella ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että alueelle ei todennäköisesti sijoitu merkittäviä luonnonarvoja ja suunnitellut toimenpiteet on täten mahdollista toteuttaa.

Aallonmurtaja heikentää veden virtausta ja vaihtuvuutta rakenteen viereisillä ranta-alueilla ja saattaa aiheuttaa rannan liettymistä. Riittävän ison rumpuputken asentaminen aallonmurtajan rannan puoleiseen osaan voisi lisätä veden vaihtumista ja vähentää liettymistä ja kiintoaineen kerääntymistä.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoo, että hanke ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua ja sille voidaan myöntää lupa hakemussuunnitelman mukaisesti seuraavat asiat huomioiden:

- Jos töitä tehdään avovesiaikana, tulee töiden aiheuttamaa samentumisen leviämistä tarkkailla töiden aikana ja merkitä samentuman laajuus päivittäin kartalle, mieluiten päivittäisen työn loppuvaiheessa samentuman ollessa laajinta. Tarkkailu tulee toteuttaa päivittäin ns. valkolevy-menetelmällä (esim. näkösyvyyslevy Secchii-levy). Samentuman laajuutta voidaan kartoittaa myös dronekuvauksin. Jos rakentamistoimenpiteistä aiheutuu voimakasta samentumista, tulee työtapoja heti muuttaa tai asentaa työalueen ympärille silttiverhous. Veden laadun muutoksesta tulee välittömästi tehdä ilmoitus kunnan ympäristöviranomaiselle ja ELY-keskukselle.
- Aallonmurtajan rakentamisessa käytettävän kiviaineksen tulee olla laadultaan sellaista, että se soveltuu vesistötyttöön, eikä sisällä haitta-aineita.
- Aallonmurtajan rannan puoleiseen päähän tulisi asentaa riittävän isokokoinen rumpuputki turvaamaan veden vaihtuvuutta aallonmurtajan lähi-alueella.

3.2.2 Liikenne- ja viestintäviraston (Traficom) lausunto

Suunnitellun hankealueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse vesilain mukaisia yleisiä kulkuväyliä (vesiväyliä) eikä merenkulun kelluvia turvalaitteita. Traficomilla ei ole lausuttavaa hakemussuunnitelmasta.

3.2.3 Seinäjoen museoiden lausunto

Nykälänniemen Saunamaailman aallonmurtajan rakentaminen -suunnitelman luvussa 3.1 *Kaavoitus* on käytetty vanhentuneen maakuntakaavan (2005) tietoja. Uusi maakuntakaava 2050 on hyväksytty maakuntavaltuustossa syyskuussa 2024. Maakuntakaavassa 2050 Nykälänniemen alue on merkitty virkistysalueeksi ja niemen pohjoisosa lisäksi matkailupalveluiden

alueeksi. Halkosaaren tanssilava ympäristöineen on maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Sivulla 11 oleva asemakaava ei myöskään ole ajantasainen, sillä voimassa olevaan kaavaan on Onnintuvan ulkorakennukselle merkitty rakennusala ja suojelumerkintä. On hyvä käyttää suunnitelmassa ajantasaisia ja voimassa olevia kaavoja väärinkäsitysten välttämiseksi.

Maakuntakaavaan 2050 merkitty Maakunnallisesti arvokas maisema-alue *Lappajärven kulttuurimaisemat* ulottuu myös Nykälänniemen alueelle. Kaavamääräyksessä todetaan, että *"suunnittelussa, käytössä ja rakentamisessa on varmistettava, että merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Tarkemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon maisema-alue kokonaisuutena, sen erityispiirteet ja ajallinen kerroksellisuus siten, että siihen liittyvät arvot turvataan ja aluetta voidaan kehittää"*. Lappajärvellä on tullut voimaan 1.1.2024 rakennusjärjestys, jossa ranta-alueille rakentamisesta määrätään seuraavaa: *"Rakennettaessa ranta-alueilla tulee erityistä huomiota kiinnittää rakennusten korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja väritykseen"*. Tätä määräystä on hyvä soveltaa myös erilaisten rakennelmien kohdalla.

Aallonmurtaja tulee olemaan massiivinen kohde arvokkaassa maisemassa. Nykälänniemen asemakaavan muutos, laajennus ja osittainen kumoaminen tuli voimaan 13.12.2023. Tässä kaavassa on aallonmurtajan yhteyteen merkitty paikka yhdelle saunalautalle, ja venepaikkoja ei aallonmurtajan yhteyteen ole suunnitteilla. Kylpylähotelli Kivitipun on vuonna 2021 tehdyssä Etelä-Pohjanmaan uudemman rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnissa todettu olevan arkkitehtonisesti arvokas kohde ja myös tämä tulisi ottaa suunnittelussa huomioon esimerkiksi selvittämällä erilaisia hotellirakennukseen sopivia materiaaleja ja mittasuhteita. Museo esittääkin tutki- maan, olisiko mahdollista toteuttaa hanke jollain aallonmurtajaa kevyem- mällä ratkaisulla, joka ottaa erityisesti huomioon Kivitipun arkkitehtoniset arvot sekä maisema-arvot.

Suunnitellun aallonmurtajan rakennuspaikan luoteispuolella on kiinteä muinaisjäännös 403010002, Seitaharju. Muinaisjäännös on kiviröykkiö, mahdollisesti esihistoriallinen hautaröykkiö, ns. lapinraunio. Muinaisjäännöksen rajat on selvitetty arkeologisella koetutkimuksella vuonna 2022 ja kohteen suoja-alue on osoitettu asemakaavassa. Kohde on kuvattu hakemuksen kohdassa 3.4. Museo suosittelee, että asemakaavassa osoitetun LV-2-alueen pohjoispuolella, muinaisjäännöksen kohdalla, oleva ranta-alue jätetään kaikkien rakentamistoimenpiteiden ulkopuolelle. Museo suosittelee myös, ettei muinaisjäännöksen viereen sijoiteta rakentamisen aikaisia varastointi- tai läjitysalueita.

3.3 Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

3.4 Selitys

Hakija on toimittanut selityksessään päivitettyt asema- ja leikkauspiirustukset (päiväys 7.10.2024). Aallonmurtajaan on Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnon mukaisesti lisätty halkaisijaltaan 1 m rumpuputki. Hakija on toimittanut selityksen liitteenä myös 8.10.2024 päivitetyn hakemuksuunnitelman, jossa maakuntakaava on päivitetty voimassa olevaan maakuntakaavaan 2050. Selityksen liitteenä on toimitettu ote maakuntakaavasta kaavamääräyksineen. Lisäksi hakija on toimittanut hankkeen kustannusarvion.

Hakija on vastannut Seinäjoen museoiden lausuntoon, että suunnitellun aallonmurtajan tarkoituksena on suojata Saunamaailmaan suunniteltuja kelluvia saunoja aalloilta. Aallonmurtajan rakentaminen on välttämätöntä Saunamaailman kannalta. Jos kevyemmällä ratkaisulla tarkoitetaan kelluvaa aallonmurtajarakennetta, niin on todettava, että kelluva aallonmurtajarakenne ei ole tässä kohteessa soveltuva. Kelluva rakenne ja siihen yhdistettävät putki- ja viemäriinjat ovat alttiita jäiden aiheuttamalle rikkoutumiselle, ja esimerkiksi viemäriinjan rikkoutuminen aiheuttaisi haittaa Saunamaailman käytölle ja lisäksi myös vesiluonnolle. Lisäksi kelluvan rakenteen korkeus vesipinnasta jää kivrakenteista vastaavaa matalammaksi, jolloin talviaikaan ennen pysyvää jääkantta rakenteeseen rikkoutuvat aallot jäätyvät rakenteen pinnalle ja kulkuväylälle, aiheuttaen haasteita kunnossapidolle ja käyttöturvallisuudelle. Kelluva rakenne on alttiimpi kulumiselle mm. liitososien ja ankkuroinnin osalta ja sen käyttöikä on rajallinen, kun taas suhteessa kivrakenteinen aallonmurtaja on erittäin kestävä ja käytännössä huoltovapaa. Edellä esitetyistä syistä suunniteltu kivrakenteinen aallonmurtaja on kohteeseen soveltuvampi ratkaisu.

Lausunnon kohteena ollut suunnitelma on päivätty 29.02.2024, jolloin suunnitelmassa käytetty maakuntakaava on ollut voimassa.

4 Aluehallintoviraston ratkaisu

4.1 Vesitalouslupa

Aluehallintovirasto myöntää Lappajärven kunnalle luvan aallonmurtajan rakentamiselle vesistöön Lappajärven kunnassa hakemuksen ja sen täydennysten mukaisesti. Lupa on voimassa toistaiseksi.

Aluehallintovirasto myöntää Lappajärven kunnalle pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten tarvittavaan noin 1 680 m² suuruiseen alueeseen Lappajärven isojakokunnan maa- ja vesialueet ja vesijätöt -nimisen osakaskunnan yhteisestä vesialueesta *Lappajärven vesialue* 403-876-1-0 ja 45 m² suuruiseen alueeseen kiinteistöstä *Kylpylä* 403-403-2-204.

Hankkeesta ja myönnetystä oikeudesta käyttää toiselle kuuluvaa omaisuutta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä, kuin mistä on etukäteen sovittu.

Luvanhaltijan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

4.2 Lupamääräykset

4.2.1 Rakenteet

1. Aallonmurtaja ja siihen liittyvä kulkulaituri on sijoitettava ja rakennettava selityksen liitteenä toimitettujen 7.10.2024 päivättyjen asemapiirustuksen (*Saunamaailman aallonmurtaja asemapiirustus*) ja leikkauspiirustusten (*Saunamaailman aallonmurtaja leikkaukset*), mittakaava 1:100, mukaisesti.

Aallonmurtajan pituus harjan päällä saa olla enintään 47 m ja pohjassa 53 m, leveys pohjassa enintään 25 m ja harja saa olla korkeintaan tasolla $N_{2000} +72,32$ m.

4.2.2 Töiden suorittaminen

2. Työt on toteutettava mahdollisimman yhtäjaksoisesti siten ja sellaisena aikana, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Veden samentumista aiheuttavia töitä ei saa suorittaa virkistyskäyttöaikaan 15.5.–31.8.
3. Aallonmurtajan alta mahdollisesti vesistön luonnollisen pohjantason yläpuolelle syrjäytyvät ja haittaa aiheuttavat sedimentit on tarvittaessa poistettava.
4. Jos työt tehdään vesialueen ollessa jäässä, on kohdat, joissa työn vuoksi jäätä on rikottu tai jään kantavuus on huonontunut, merkittävä asianmukaisesti.
5. Luvan saajan on selvitettävä työalueella mahdollisesti sijaitsevat johdot ja muut rakenteet. Työt on toteutettava niitä vaurioittamatta.
6. Rakentamiseen saa käyttää vain pilaantumattomia kiviaineksia.

7. Töiden päätyttyä rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maise-
mallisesti hyväksyttävään kuntoon.

4.2.3 Kunnossapito

8. Luvanhaltijan on huolehdittava aallonmurtaajan ja siihen liittyvien rakentei-
den kunnossapidosta asianmukaisesti. Aallonmurtaajassa oleva virtausaukko
on pidettävä avoimena.

4.2.4 Korvaukset

9. Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä va-
hinko on viipymättä korvattava vahingonkärsijöille.
10. Jos hankkeesta aiheutuu edunmenetykset, jota lupaa myönnettäessä ei ole
ennakoitu ja josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaisesti vas-
tuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia tämän rat-
kaisun estämättä korvausta hakemuksella aluehallintovirastossa.

4.2.5 Tarkkailu

11. Veden samentumista on seurattava silmämääräisesti sulan veden aikana
tehtävien, mahdollista samentumista aiheuttavien töiden aikana. Veden sa-
mentumiseen liittyvistä havainnoista ja niiden laajuudesta on pidettävä työ-
maapäiväkirjaa. Työmaapäiväkirja on esitettävä pyydettyä valvontavi-
ranomaiselle. Poikkeuksellisista havainnoista on välittömästi ilmoitettava
valvontaviranomaisille.

4.2.6 Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

12. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä neljän vuoden kuluessa ja hanke
on toteutettava olennaisilta osin kuuden vuoden kuluessa siitä lukien, kun
tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa ja myönnettyt käyttöoi-
keudet raukeavat.

4.2.7 Ilmoitukset

13. Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Etelä-Pohjan-
maan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonva-
rat -vastuualueelle ja Lappajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomai-
selle.
14. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti
aluehallintovirastolle, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-
keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Lappajärven kunnan
ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Liikenne- ja viestintävirasto Trafico-
mille.

Valmistumisilmoitukseen on liitettävä aallonmurtajan lopullista sijaintia vesialueella osoittava asemapiirustus.

5 Ratkaisun perustelut

Aallonmurtaja ja sen kylkeen tehtävä tasanne/kulkulaituri rakennetaan suojaamaan alueelle suunnitellun saunamaailman kelluvia saunoja aallokolta. Hankkeesta aiheutuu hyötyä alueen liiketoiminnalle ja virkistyskäytölle.

Hanke on alueella voimassa olevan kaavoituksen mukainen. Aallonmurtaja sijoittuu kaavassa merkitylle venevalkama-alueelle (LV-2), jonne saadaan sijoittaa muun muassa aallonmurtajia. Aallonmurtajan läheisyydessä ranta-alueella sijaitsee kiinteä muinaisjäänös (Seitaharju 403010002). Aallonmurtaja ei sijoitu muinaisjäänöksen edustalle.

Hankkeen vaikutusalueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita eikä Natura 2000- verkostoon kuuluvia alueita. Hankealueella ei ole tiedossa olevia erityisiä luontoarvoja. Lappajärven ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi. Hanke ei vaikeuta vesienhoidon suunnittelun tavoitteiden toteutumista.

Rantamaisema muuttuu rakentamisen jälkeen jonkin verran. Ranta-alueet ovat kuitenkin jo nykyisellään ihmistoiminnan muokkaamia. Nykytilassa hankealueen läheisyydessä ja siten maisemassa on myös muita vastaavan kokoisia kiinteitä pengerrakenteita. Rakennustyöt voivat aiheuttaa tilapäistä veden samentumista ja häiriötä lähiympäristössä, mutta haitat ovat lähinnä työnaikaisia ja suppealle alueelle rajoittuvia. Työt toteutetaan tärkeimmän virkistyskäyttökauden ulkopuolella. Hakija on selityksessään lisännyt aallonmurtajaan rumpuputken (halk. 1 m) ranta-alueen vedenvaihtuvuuden parantamiseksi.

Hankealueella tehtyjen pohjatutkimusten perusteella järven pohjassa on noin 0,2 – 0,4 m paksuinen löyhä savikerros. Tämän vuoksi aluehallintovirasto on määrännyt tarvittaessa poistamaan mahdollista haittaa aiheuttavat syrjäytyvät sedimentit vesistön luonnolliseen pohjantasoon saakka.

Aallonmurtajan rakenteet sijoittuvat pääosin *Lappajärven isojakokunnan maa- ja vesialueet ja vesijätöt* -nimisen osakaskunnan yhteiselle vesialueelle 403-876-1-0 hakijan omistaman kiinteistön Aquarius 403-403-2-290 ja yritysomistuksessa olevan kiinteistön Kylpylä 403-403-2-204 edustalle. Hakemukseen on liitetty luvan saajan ja kiinteistön Kylpylä omistajan sekä osakaskunnan väliset sopimukset alueiden käytöstä. Osapuolten välillä on sovittu korvauksista. Vesilain mukainen käyttöoikeus voidaan myöntää vesilain 2 luvun 13 § perusteella, koska alue on tarpeen rakenteita ja niiden käyttöä ja kunnossapitoa varten sekä hakijalla on sopimusteitse saadut käyttöoikeudet hankkeessa tarvittaviin alueisiin.

Hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Mene-tyksenä huomioidaan edellä mainittujen haittojen lisäksi myös hankkeessa myönnetyt käyttöoikeudet muiden kuin hakijan omistamiin alueisiin. Luvan myöntämisen edellytykset ovat siten olemassa ja hankkeelle tulee myöntää vesilain mukainen lupa.

6 Vastaus lausuntoihin

Aluehallintovirasto ottaa Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäris-tökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen ja Seinäjoen muse-oiden lausunnot huomioon lupamääräyksistä ja niiden perusteluista ilmene-vällä tavalla.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnon johdosta aluehallintovirasto lisäksi toteaa, että hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu merkittävää haitallista samentumisvaikutusta vesialueella. Aallonmurtaja rakennetaan louheesta ja työt on lisäksi määrätty toteuttamaan tärkeimmän virkistys-käyttökauden ulkopuolella. Lisäksi hakija on määrätty tarkkailemaan sa-mentumista ja ilmoittamaan mahdollisista poikkeuksellisista havainnoista valvontaviranomaisille.

Seinäjoen museoiden lausunnon johdosta aluehallintovirasto toteaa, että vesilain mukaisessa lupakäsittelyssä tutkitaan luvan myöntämisen edelly-tykset ainoastaan hakemuksessa esitetyille hankkeelle siihen sisältyvine ra-kenneratkaisuineen. Aluehallintovirasto ei tutki muita mahdollisia toteutus-tai rakennevaihtoehtoja.

7 Sovelletut säännökset

Vesilain (587/2011) 2 luvun 13 §, 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5, 6, 7, 8, 10 ja 18 §.

8 Käsittelymaksu

Käsittelymaksu on 5 280 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukes-kuksesta.

Asian käsittelystä peritään maksu, joka määräytyy aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2024 annetun valtioneuvoston asetuksen (1171/2023) mukaisesti. Asetuksen liitteen kohdan *Vesilain (587/2011) mukaiset vesita-lousasiat* taulukon mukaan 2 000–4 000 m³tr vesialueen täyttöä koske-vasta päätöksestä perittävän maksun suuruus on 5 280 euroa.

9 Tiedottaminen

9.1 Päätös

Lappajärven kunta
Lappajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen
Traficom
Seinäjoen museot
Suomen ympäristökeskus

9.2 Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto, sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai ilmaisseet mielipiteensä asiassa.

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (ylupa.avi.fi).

Tieto kuulutuksesta julkaistaan Lappajärven kunnan verkkosivuilla.

10 Muutoksenhaku

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

11 Liite

Valitusosoitus

12 Asian käsittelijät

Asian on ratkaissut ympäristöylitarkastaja Tanja Honkela ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Maria Järvi-Laturi.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1020/2024) säädetään. Maksun suuruus on 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **26.2.2025**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia

prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.

- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja
 - asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
 - asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)
PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>.

Tämä asiakirja LSSAVI/7554/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/7554/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Järvi-Laturi Maria 20.01.2025 08:34

Puheenjohtaja Honkela Tanja 20.01.2025 08:29